

NY FÖRORDNING OM animaliska biprodukter på gång

Nyligen tillbaka från min föräldraledighet kan jag berätta att jag haft det mycket bra, så bra att jag hann få två småtjejer under tiden. Åter på Eldrimner har jag kastat mig in regelverkens djupa djungler eftersom EU arbetar på en ny förordning om animaliska biprodukter (ABP). Som ett led i detta är Eldrimner remissinstans till Jordbruksverket. Att vi fått möjligheter att framföra våra synpunkter kan vi tacka vårt Nordiska gårdsslaktprojekt för, det var nämligen den vägen vi fick kännedom om den nya ABP-förordningen och kunde se till att bli remissinstans.

Vår skriftliga remiss författade Eldrimners Christina Hedin som vikarierat för mig. Hon har utgått från intervjuer med små slakterier kring slaktavfall som gjorts inom vårt nordiska Gårdsslaktprojekt. Några av synpunkterna vi framförde var;

- » Underlätta hanteringen av kategori 2 och 3 t.ex. genom att vid små avfallsvolymer tillåta deponering och slopa kravet på hygienisering innan kompostering eller biogasproduktion.
 - » Ändra klassningen för tömt tarpaket av nöt till kategori 3.
 - » Möjliggör förbränning av slaktbiprodukter under ordnade former på t.ex. på en gård. Dagens krav på utformning står ej i proportion till risk eller total miljöpåverkan.
- Vi framförde även synpunkter när det gäller regeltolkning bl.a. att den yta av Sverige som anses som avlägsen, och där man därmed kan få dispens för att gräva ner avfall, borde utökas.

I förslaget till den nya ABP-förordningens inledning står att "Man bör gå in för ett mera riskbaserat angreppssätt vid kategorisering och kontroll av ABP". Vi pekade på att detta är positivt eftersom vi anser att småskaliga slakterier ofta åläggs åtgärder som inte motiveras av den risk hanteringen faktiskt medför. Vi var även positiva till förslagets intention att dubbelarbete pga. krav i andra EU-förordningar ska undvikas genom förtydliganden i ABP-förordningen.

I början av september hade Jordbruksverket (SJV) bjudit in alla remissinstanser till hearing d.v.s. för att framföra muntliga synpunkter och diskutera förslaget. Församlingen bestod av en rad storskaliga aktörer

som Doggy, Konvex, Svenska ägg, Aarhus-Karlshamn m.fl. Den småskaliga näringen representerades av Eldrimner genom undertecknad. Med fanns också en representant för ett småskaligt biogasprojekt från Hushållningssällskapet och LRF. LRF hade samma uppfattning som Eldrimner inom flera frågor vilket är positivt också med tanke på att de har resurser att driva sakfrågor vidare i ett senare skede av arbetet med förordningen.

Bakgrunden till den nya ABP-förordningen är nuvarande förordning 1774/2002. Den har med tiden fått många tillägg och blivit spretig. Hittills har det nya förslaget gått många turer hit och dit och kommer senast från kommissionen som har ändrat ganska mycket. Det vi lämnat synpunkter på är alltså kommissionens förslag. EU har tre vägar för att sprida sina bestämmelser i medlemsstaterna;

- » Beslut – gäller ofta en viss sektor • Direktiv – gäller först när de skrivits in i nationell lag
- » Förordningar – är direkt tillämpliga i alla medlemsstater och motsvarande ska tas bort ur nationell lagstiftning.

Den nya ABP-förordningen är en s.k. råd- och parlamentsförordning vilket innebär att det är de folkvalda regeringsrepresentanterna som slutgiltigt fastställer lagtexten i artiklarna. I förslaget finns mängder av hänvisningar till en kommissionsförordning som också håller på att tas fram just nu. Många viktiga detaljer som siffror och nivåer utlämnas i råds- och parlamentsförordningen, t.ex. i hur många procent av ett lands yta man får tillåta nedgrävning. Genom att hänvisa till kommissionsförordningen blir det kommissionen som får ta de besluten. Det tolkar jag som att kommissionen kommer få stor makt över frågor som är viktiga för småskalig slakt. Kommissionen har åtminstone sagt att de har en positiv inställning till småskalig slakt.

En konsekvens av dessa hänvisningar till kommissionsförordningen visade sig just innan hearingen. Vår finska kollega i det nordiska gårdsslaktprojektet hade då fått reda på att förordningen begränsar andelen avlägsen yta med möjlighet till nedgrävning av slaktbiprodukter till 10 % av varje land. Det skulle innebära stor minskning för Svensk del och ännu större för Finland. Till SJV framförde jag det befängda i att ha en fast andel area när olika områden i EU har så olika djurtäthet samt att det inte rimmar med att risk för smittspridning ska

Slakt på gårdsslakteriet i Spånga 2007

vara utgångspunkten. Det höll SJV med om och de hade även fått den synpunkten från andra håll. SJV tror inte att 10 % kommer gå igenom utan att dagens avlägsna områden kommer att bibehållas. Tyvärr var SJV:s erfarenhet att väljudande skrivningar som "mer riskbaserat angreppssätt" och andra goda intentioner i förord ofta faller bort när man kommer till själva förordningarna.

På uppmaning från Finland framförde jag även att de diskuterat krav på att tillåta kompostering i öppet kärl som kompensation för en minskning av den avlägsna ytan. På frågan om SJV kan tänka sig att göra gemensam sak med Finland och ställa sig bakom ett sådant krav blev svaret svävande och att man ser detta med arean och kompostering som två olika frågor. SJV verkar hålla fast vid att kompostering bara kan godkännas för validerade metoder eller då en ny metod valideras. Min känsla är ändå att validering av nya metoder kan vara en framkomlig väg med det nya ABP-förordningen. Framför allt i artikel 28 öppnas det för alternativa metoder förutom förbränning och nedgrävning av kategori 2 och 3. Artikel 28 vänder sig direkt till små slakterier och innebär mer flexibilitet för dem. SJV tolkar det som att kommissionen har en välvillig inställning till de minsta slakterierna. Inget av dokumenten talar ännu om vid vilken slaktvolym gränsen ska gå för att räknas hit men som jämförelse var EU:s gamla definition för småskalig slakt 20 djurenheter per vecka med dispensmöjlighet till 30. Skulle de volymerna bli aktuella igen täcker det in de volymer som Eldrimner betraktar som småskaliga.

När den nya ABP-förordningen med bilagor är klar, hur den slutgiltigt kommer att se ut och inte minst, hur den kommer tolkas och tillämpas återstår att se. Det gäller att kommissionens välvilja till småskalig slakt är så pass äkta och stark att den hänger med genom hela systemet och att det leder till bättre förutsättningar för fler små slakterier i Sverige.

Text och foto: Tobias Karlsson, gårdsslakt- och charkutvecklare